

HRVATSKO
DRUŠTVO
LIKOVNIH
UMJETNIKA
RIJEKA

Aleksandar Tomulić • Ivan Kosić
Ulični dijalog

Ivan Kosić - Čudesa se eto

Ivan Kosić - Kod i ritam ulice

Aleksandar Tomulić - Geometrija ulice, simetrija sjene

Zapažanja o vjerodostojnosti i objektivnosti

„Renomirani riječki autori Aleksandar Tomulić (EFIAP) i Ivan Kosić izlažu 50 crno-bijelih fotografija ulične tematike. Fotografije Aleksandra Tomulića primjeri su čiste kompozicije s elementima geometrijskih formi i izražajnom ulogom kontrasta svjetla i sjene, ponekad kadrirane iz gornjeg rakursa s ljudskim subjektom u fokusu. Autor Ivan Kosić više daje akcent na atmosferi kadra, ponekad uz dozu emocije ili humora, dok im je zajedničko to da su obojica lovci na onaj pravi odlučujući trenutak. Dvojica autora snažne su fotografske osobnosti ponekad slične u autorskom pristupu i sjedinjene opčinjenošću svjetlom i strašću za fotografiranjem“.

Mogao bih supotpisati i ovaj tekst i ne bih puno pogriješio. Veliki Alfred Stieglitz je govoreći o svojim prvim fotografijama u Američkom godišnjaku fotografije i fotografskih kretanja za 1897.g. pisao *„kako je izuzetno važno dobro odabrati svoj subjekt, bez obzira na oblik te pažljivo proučiti linije i osvjetljenje. Nakon što ste ih odredili, promatrajte prolazne figure i čekajte trenutak u kojem će se sve uravnotežiti; odnosno onaj kojim ćete biti zadovoljni. To često pretpostavlja sate strpljivog čekanja. Moja slika, 'Peta avenija, zima', rezultat je trosatnog stajanja tijekom žestoke snježne oluje 22. veljače 1893., čekajući pravi trenutak. Moje je strpljenje propisno nagrađeno. Naravno, rezultat je sadržavao element slučajnosti, jer sam mogao stajati tamo satima i ne dobiti željenu sliku“.* Poslužio sam se ovom pričom, jer sam u naravi pripovjedač i želim prije svega dati širu sliku poimanja stvari.

Susan Sontag u svojoj knjizi eseja „O fotografiji“ govori o tome kako „pravi trenutak“ u fotografiji nastaje onda kada čovjek vidi stvari (naročito ono što je već svatko vidio) na novi način. U tom bi se pojednostavljenom pojašnjenju moglo iščitati traganje za „pravim trenutkom“ koje je postalo svojevrsni Tomulićev zaštitni znak. Ovdje namjerno izostavljam termin „odlučujući trenutak“ koji se većinom veže za Cartier-Bressona i čitav niz fotografa kojima je Bressonov pristup bio inspiracija i vodilja, a kojeg brojni teoretičari fotografske umjetnosti, ne razmišljajući o uskoj ograničenosti tog termina i onog što on obuhvaća, smatraju „vrhuncem ulične fotografije“. Za fotografiju se, kao i za druge vrste umjetničkog izričaja može reći da ima svoje svojevrsne prostorne, subjektivne, estetske i stilske niše u koje se veoma lako da ugurati pokretač ideje i realizator, kao i njegovi sljedbenici. Pa i stručnom oku nije lako iznova graditi piramidu od zadanih kockica što se eto urušila jer su se neki njeni fragmenti temelja razotkrili kao svojevrsna iluzija. Ne kažem da „odlučujući trenutak“ ne postoji, nego da je njegova uloga prenamaglašena. To su uostalom pokazali radovi Walkera Evansa, Roberta Franka, Irvinga Penna, Soula Leitera, Elliotta Erwitta, Williama Egglestona i na koncu Vivian Meier.

Ovdje valja spomenuti knjigu i prateću izložbu Magnum Contact Sheets, izbor kontaktnih listova i povezanog materijala 67 Magnumovih fotografa izdanu prije dvadesetak godina koja je u potpunosti razotkrila kreativne metode, strategiju i procese uređivanja nekih od najpoznatijih ikonografskih fotografija 20 stoljeća. Riječ je o svojevrsnoj demistifikaciji mitova; je li konačna slika bila namještena ili je riječ o slučajnosti; je li fotograf utjecao na izvlačenje potencijala iz situacije ili je to bio legendarni „odlučujući trenutak“. Recimo, i nećemo pogriješiti, kako to i Želimir Košćević tvrdi „povijest fotografije nije povijest viđenog, već odnosa prema viđenom“.

Kôd i ritam ulice, geometrija i simetrija sjene

Aleksandar Tomulić sebe smatra uličnim fotografom. Izdvojio sam desetak fotografija koje naglašavaju prije svega autorovu opčinjenost geometrijom ulice i simetrijom sjene. Tu je Tomulić prilično jak kao autor, gotovo da se u pristupu može iščitati svojevrsan autorski prepoznatljiv rukopis.

Tomulić ima bauhausovsko oko za jednostavnost geometrije, bez ulaženja u detalje. Sposoban je primiriti linije i oblike, ubaciti elemente simetrije i sjene, predmetima dati ravnotežu, a oku ugodu. Nema tu bezvremenskih poruka niti duboke filozofije. Vrijednost tih fotografija očituje se u načinu na koji bilježi specifični urbani krajolik. Naglašava eleganciju suvremene arhitekture, ali i njenu otuđenost, prazninu i stereotipnost. U pejzaže velegrada pažljivo smješta čovjekovo prisustvo, ali ne kao subjekt koji prostoru daje element života, nego naglašava njegovu prolaznost. Pogledajte fotografiju snimljenu u Izmiru koja prikazuje nosača koji pogrbljen vuče teret života na plećima, dok uza zid, kao svjedoci stoje uspravljeni čamci bez mora i vesala, poredani u gotovo savršenom redu koji miri tenziju koju stvara slika.

U kôdu i ritmu ulice otvaraju se druge priče. Moje inzistiranje na širem uvidu u opus autora bilo je zaista naporno ali plodonosno. Tražio sam one fotografije koje ga prikazuju kao jakog autora, bez klišeizacije i stereotipa. Pratim njegov rad i uspjehe koje postiže, ponajprije na međunarodnom planu, ali nisam htio dati naglasak tim fotografijama. Smatram kako je na određeni način to sasvim drugačiji pristup, kako estetički tako i valorizaciji fotografije, a meni je bio cilj Tomulića prikazati kao autorom koji uspješno snima simpatične, ležerne, pa čak i neuobičajene motive i specifičan kôd koji odaje ulica. Dovoljno je samo hrabro osluški-vati i čitati, i eto nam jezika ulice koji vjerno prenose njegove fotografije. Gledam dijete koje začuđeno viri u objektiv kroz nečije noge, gledam tamnoputu ženu, usudio bih se reći prosjakinju koja sjedi za praznim stolom karipskog restorana u čijem je izlogu oslikan ženski lik, koji kao da prikazuje tu istu damu dok je bila i ljepša i mlađa, gledam kotač bez bicikla, koji kao da je zaostao nakon Black Fridaya, paničnog šopingholičarskog praznika pustošenja, gledam tipičnu kič-punašnu Engleskinju koja ponosno odlučnim korakom grabi kroz Temple Court, gledam dvije različite cipele uredno skrivene iza gomile lišća što ležerno se spušta pozadi klupe, gledam i znam da i Tomulić zna gledati i meni se u tom kôdu otkrivaju njegove ponajbolje fotografije, ali on i ja se ionako u mnogočemu, što se tiče fotografije, *ne slažemo*.

Kad je riječ o **Ivanu Kosiću**, pomnija analiza njegovih melankoličnih, pomalo sjetnih fotografija ne završava isključivo na čitanju tematske strane fotografskog prizora. Kosićeve fotografije iziskuju odmak od tematske komponente – potrebno je zahvatiti njihov jezični kôd s pozicije autora. Ta pozicija autora, ili drugim riječima „*prepoznatljiv autorski rukopis*“, ono je što prvo sagledavam u fotografskom opusu.

Kosićeva fotografska zapažanja, koja se pred nama ukazuju u svojoj neporecivoj životnoj prirodnosti, samo se u širem smislu mogu svrstati pod nezgodno sročeni pojam „*ulična fotografija*“. Ne želim ulaziti u srž problema koji izaziva ta odrednica, radije bih pojasnio kako vidim ono što ga određuje. Teško mu je odrediti autorski rukopis, jer je njegov odabir tema šarolik; no može se reći da veoma rado i veoma dobro fotografira ljude. Njegovi portreti, gotovo voajerski i s distance, izrazito su emotivni. Naučio je pažljivo promatrati svijet koji ga okružuje, bilježiti prizore, ponekad šaljive, ponekad sjetne, ali nikad dosadne. Podsjeća na američkog fotografa Elliotta Erwitta, poznatog po svojim crno-bijelim iskrenim fotografijama ironičnih i apsurdnih situacija u svakodnevnom okruženju. Crno-bijele fotografije kojima se predstavlja na ovoj izložbi najvećim su dijelom upravo takve – narativne, svojevrsna reakcija na ono što vidi, bez predrasuda i bez potrebe tu-mačenja.

Obojici autora fotografija nije profesija već strast kojom se bave, no za razliku od Tomulića, Kosić fotoaparatom bilježi i svoje radno okruženje, težak kruh ribara, čovjeka od mora. Poput prvih fotografa, iz doba kada su se fotografijom bavili isključivo istraživači, putopisci, arheolozi koji su marljivo snimali fotografije dalekih, začudnih pejzaža, fascinantnih spomenika, prirodnih ljepota, drugačijih običaja i naroda različitih od nas, sve ono što običan puk nije mogao vidjeti, tako nam i Kosić donosi pune mreže, galebova, brodova i ribe u jutarnjoj izmaglici. I evo nas na brodu, srce ubrzano kuca, mreža se diže, puna, teška, nama se čini da i galebovi kliću u zadovoljstvu, „bit će ribe, bit će ribe“. . . Emocija, u najčišćem obliku, to je ono što u nekom odlučujućem trenutku „*lovi*“ Kosić u svojim slikovitim i lirskim fotografijama mora. Iskrenost i ljepota tih fotografija, sposobnost krajnje autentičnog svjedočenja o svijetu koji nestaje, sve ono što je u fotografiji ispunjeno najvećom mjerom privlačnosti, prepoznato je i na brojnim međunarodnim salonima fotografije na kojima je Kosić osvojio pregršt nagrada i priznanja. Boja u tim fotografijama igra izuzetno važan segment likovnosti, stoga smo odlučili te fotografije izostaviti ovom prilikom, puštajući gledatelju samo uvid u taj fascinantni svijet kroz četiri rada, doduše crno-bijela, ali to ne umanjuje njihovu vrijednost.

Ivica Nikolac, prof.

Ivan Kosić - Portreti u prolazu

Aleksandar Tomulić - Geometrija ulice, simetrija sjene

Ivan Kosić - Čudesa se eto

Ivan Kosić - Ribanje i ribarsko prigovaranje

Aleksandar Tomulić - Kod i ritam ulice

Aleksandar Tomulić, EFIAP

Rođen 1967. u Rijeci. Diplomirao strojarstvo na Tehničkom fakultetu u Rijeci 1991. Živi i radi u Rijeci. Sustavno se bavi fotografijom od početka 2004. godine, a druženje s fotografijom traje od djetinjstva.

Od 2009. je član FIAP-a, primljen je u 2010. u članstvo HDLU Rijeka, a iste godine je dobio zvanje Artist FIAP (AFIAP), dok 2012. dobiva visoko zvanje Excellence FIAP (EFIAP). član je Fotokluba Color iz Rijeke, Fotokluba Pag te još nekoliko udruga.

Izlagao na 15 samostalnih izložbi te na preko 540 skupnih izložbi i dobio preko 400 nagrada i priznanja, a posebno treba izdvojiti 58 zlatnih medalja na FIAP i PSA salonima, godišnju nagradu Grada Rijeke 2019., godišnju nagradu HZTK za 2019., godišnje nagrade Hrvatskog fotosaveza za 2009. i 2010. te nagrade za unapređenje kvalitete kulturnog stvaralaštva u PGŽ za 2009., 2010., 2011., 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. godinu.

Deset puta je uvršten u nacionalnu selekciju Hrvatskog fotosaveza na FIAP Biennialima te dva puta uvršten u recentni prikaz Hrvatske fotografije na izložbama Hrvatskog fotosaveza.

Bio je selektor i član žirija 15-ak fotografskih FIAP i PSA salona i natječaja. Fotografije su mu objavljivane u knjigama, na naslovnicama knjiga i kataloga te u fotografskim časopisima i na kalendarima.

Od početka 2013. radi i kao fotografski instruktor i održava fotografske tečajeve i radionice, a od proljeća 2015. prihvaćen je kao mentor iz područja fotografije u STARTUP Inkubatoru Rijeka.

Mob. 091/212-9144

spotfoto@gmail.com

www.spotfoto.info

www.facebook.com/aleksandar.tomulic

www.instagram.com/spotfoto5

Ivan Kosić

Ivan Kosić rođen je 1970. godine u Poljicama na otoku Krku, a živi u Rijeci. Nakon završene stručne srednje škole posvećuje se moru i poslovima koji ga vežu uz more.

U fotografiji nalazi svoj smiraj i ispunjenje snova. Motivi su mu vezani uz more te ulicu. U početku mu je fotografija bila samo hobi koji je s vremenom prerastao u strast. 2015. godine počinje svoje radove prijavljivati na razne natječeje kako u Hrvatskoj, tako i van nje.

Njegove fotografije su višestruko nagrađivane na FIAP i PSA salonima diljem svijeta. U Rijeci 2017. dobiva nagradu GRAND PRIX Fernando Soprano.

Izlagao je na tri samostalne izložbe te na više skupnih izložbi.

Mob. 091/250-9853

ive.kosic@hotmail.com

www.facebook.com/ivan.kosic.5891

Izdavač: Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka • Rijeka, Korzo 28/II, Tel: 051/332-494, 338-809

e-mail: hdlur@ri.t-com.hr • web: <http://hdlu-rijeka.hr/>

Za izdavača: Damir Šegota

Urednica: Jasna Rodin

Administrativna služba: Jadranka Jerkić

Organizator: Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka

Oblikovanje kataloga: Branko Lenić

Tisak kataloga: Tiskara Sušak

Br. kataloga: 8 / 22

Naklada: 150 komada

Naše programe podržavaju:

Odjel gradske uprave za kulturu Grada Rijeke

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske

Županija primorsko-goranska

Fotografije na zadnjoj korici: gore: Ivan Kosić - Čudesa se eto
dolje: Aleksandar Tomulić - Geometrija ulice, simetrija sjene

Galerija
Juraj
Klović
Rijeka

Rijeka • Verdijeva 19b • od 24. 5. do 7. 6. 2022.

